

© FAM. THEISSEN

'KURZRASEN' VOOR EEN OPTIMAAL WEIDEBEHUUR

De themagroep Rundvee bracht onlangs een bezoek aan de Oostkantons. Op het bedrijf Theissen-Manderfeld doet men sinds enkele jaren aan 'kurzrasen', een systeem van kortbegrazing. — *Sander Van Haver & Tom Schaeken, Innovatiesteunpunt*

Elena en Simone Theissen-Manderfeld runnen een melkveebedrijf in Büllingen. Na hun studies stapten ze mee in het bedrijf van hun vader. Elena deed ook ervaring op in de melkveehouderij in Nieuw-Zeeland. Vandaag melken ze zo'n 100 koeien op 110 ha land. Alle gronden zijn bedekt met permanente teelten (gras en kruiden). Er wordt niet aan akkerbouw gedaan. Hun vader is een innovatieve boer en liet geregeld een nieuwe wind door het bedrijf waaien. Zo werd er in 1998 omschakeld naar de biologische productie. In 2009 werd een nieuw weidesysteem op het bedrijf geïmplementeerd: 'kurzrasen', ofwel kortbegrazing.

Optimaal weidebeheer

Kurzrasen is een intensief beweidingssysteem waarbij melkkoeien constant op hetzelfde perceel worden geweid, waardoor het gras een hoogte heeft van 3 tot

5 cm. Er wordt daarbij niet gekeken naar de totale bruto grasproductie, maar wel naar de hoeveelheid gras die de koe opneemt en kan omzetten in melk. Het systeem wordt al jaren toegepast in Duitsland en Zwitserland en doet nu stilaan zijn intrede bij Belgische en Nederlandse melkveehouders. Door de kortbegrazing verkrijgt je een grasbedekking die zeer vast aanvoelt. In de hele weide vind je amper hoofafdrukken. Het gras (en de kruiden) groeit sterk horizontaal over de grond. De verticaal groeiende vertakkingen worden opgegeten door de koeien. Doordat de weides continu erg intensief begraaft worden, krijgt onkruid amper de gelegenheid om zich te ontwikkelen. Bovendien wordt de groei van witte klaver gestimuleerd, wat goed is voor het eiwitgehalte van het voeder. De klaver verspreidt zich vlot met uitlopers over de bodem en zorgt voor

fixatie van luchtstikstof. Zuring, een probleemkruid in de biologische sector, wordt kort gehouden en geraakt uitgeput. Heel uitzonderlijk is het eens nodig om lokaal distels te maaien. Dit wordt dan gecombineerd met het kortmaaien van het gras op de mestflaten, al gebeurt dat zo weinig mogelijk aangezien maaien geen goede invloed heeft op de kwaliteit van de grasmat voor dit type weidesysteem. Wanneer door de weersomstandigheden het gras en (on)kruid toch wat hoger staat, worden de koeien kortstondig op een kleinere oppervlakte ingesloten zodat een maaibeurt mogelijk is. Na het maaien komen de koeien dezelfde dag al terug op de weide. In principe wordt de weide slechts eenmaal per jaar bemest. Zones in de weide die dreigen te verzanden, worden weer opgewerkt, ingezaaid en krijgen eventueel een tweede mestgift.

Rantsoen en dier in balans

Om de grasmat vanaf het begin goed kort te houden gaan de koeien reeds in maart de weide op. De koeien gaan zeer graag naar buiten en blijven vaak tot begin december op de weide. Om voldoende gras op te nemen moeten de koeien zo veel mogelijk tijd besteden aan het grazen. Een constant grazende kudde is dan ook een typisch beeld in dit weidesysteem. Elke spriet gras wordt benut. Veel tijd om te herkauwen is er niet. "We dachten dat er een tekort aan structuur zou zijn doordat de koeien kleine en jonge sprietjes gras eten", zegt Elena, "maar dat is niet het geval. Doordat de koeien constant kleine hoeveelheden eten en er grote hoeveelheden speeksel met het kauwen gepaard gaan, blijkt de pens optimaal te werken. Er is geen verzuring doordat er voldoende bufferend speeksel

wordt gevormd. In combinatie met de kortbegrazing is het wel belangrijk dat de koeien gemakkelijk water ter beschikking hebben. Daarom hebben we maar liefst 9 drinkbekkens in de weides voorzien." Doordat er weinig structureel voeder wordt opgenomen, rijst de vraag of er daardoor minder bacteriële activiteit is in de maag, en er dus minder methaanvorming zou zijn. Van het totale rantsoen bestaat 70% uit weidegras dat wordt opgenomen door

.....
Doordat continue intensieve
begrazing krijgt onkruid
amper de kans om zich te
ontwikkelen.
.....

begrazing. Zo'n 20 à 30% bestaat uit gemaaid gras dat in de silo wordt gestoekerd om tijdens de wintermaanden bij te voeren. Het overige deel wordt aangekocht in de vorm van krachtvoeder, wat slechts in kleine hoeveelheden verstrekt wordt (317 kg per koe per jaar). Het wordt voornamelijk gebruikt om de koeien naar de stal te lokken.

Evenwichtig management

Om de kalverperiode goed af te stemmen op het weidesysteem, wordt het inseminatiemanagement zo gestuurd dat alle kalveren in dezelfde periode ter wereld komen (van april tot juni). Op het moment dat het gras maximaal groeit, zitten de koeien op hun maximale melkproductie, waardoor de weide optimaal benut wordt. In de wintermaanden loopt de melkproductie terug. Er wordt dan maar één keer per dag gemolken. Dat het wat rustiger is in die periode is een zegen voor de 2 zussen. "Zo kunnen we nog eens op vakantie gaan en tijd doorbrengen met de familie tijdens de feestdagen", aldus Simone.

Van alle kalveren worden er slechts een twintigtal voor de melkproductie aangehouden. De voorziene 20 vaarskalveren blijken in de praktijk volgens Elena nog te ruim genomen. Reden is de zeer goede gezondheid en de hoge langleeftbaarheid van hun koeien. Ze denken eraan om het vervangingspercentage te laten zakken van 20% naar 16%. Een deel van de koeien wordt met witblauw geïnsemineerd voor de vleesproductie. Deze dieren worden grootgebracht in de natuurweides.

De oorspronkelijk zuivere Holsteinkudde wordt sinds enkele jaren ingekruist met Jersey, om zo wat kleinere en meer robuuste dieren te bekomen en melk met een hoger vet- en eiwitgehalte. De jaarlijkse melkproductie bedraagt ongeveer 5800 l per koe, maar daar wordt niet naar gekeken. Wel kijken ze naar de totale melkproductie ten opzichte van het aantal hectares én de kostprijs van het systeem. Hun kostprijs bedraagt nu zo'n 0,30 euro per liter (exclusief arbeid), terwijl ze bij Arla in Pronsfeld ongeveer 0,50 euro per liter krijgen voor de biologische melk die ze produceren. ■

© FAM. THEISSEN

FAMILIE THEISSEN-MANDERFELD

Leeftijd: Elena (27) en Simone (32)

Gemeente: Büllingen

Specialisatie: biologische melkveehouderij met 100 melkkoeien

In 2009 werd de kortbegrazing of het *kurzrasen* op het bedrijf geïntroduceerd.

bio ZOEKT
BOER

een gezamenlijk
initiatief van
Boerenbond, ABS
en BioForum

Het project wordt financieel gesteund
door de Vlaamse Overheid

